

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ประชากรเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบข่ายของการวิจัยโดยมุ่งศึกษาเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดประชากรเป้าหมายขึ้นโดยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ซึ่งตั้งอยู่ในส่วนกลางทั้งหมด เป็นประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นที่กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เมื่อเดือนกรกฎาคม 2533 พบว่า มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนอยู่ในโรงเรียน สังกัดกองการมัธยมศึกษา ในส่วนกลางจำนวนทั้งหมด 77,270 บาท จากโรงเรียนทั้งหมด 99 แห่ง

การสุ่มตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวน 398 ราย ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามสูตรของ Taro Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

- N = ขนาดของกลุ่มประชากร = 77,270 คน
- n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง นั่นคือ จำนวนนักเรียนอย่างน้อยที่สุดที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมายที่เชื่อถือได้ในการวิจัยครั้งนี้
- e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งในครั้งนี้อยู่ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ = 0.05

จากการคำนวณตามสูตร Taro Yamane ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 ราย

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการที่ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic random sampling) และแบบโควตา (Quota sampling) ผสมกับวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ซึ่งมีวิธีการดังนี้

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง มีจำนวนทั้งหมด 99 โรงเรียน เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเพียงพอตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดโควตาโรงเรียนไว้จำนวน 10 โรงเรียน จากนั้นก็ได้ทำการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากโรงเรียนทั้งหมด โดยวิธีสุ่มอย่างมีระบบจากตารางเลขสุ่มกระจาย (Table of random numbers) ได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียน

จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 โรงเรียนที่สุ่มได้นี้ ผู้วิจัยได้ประสานงานกับทางโรงเรียนโดยตรง เพื่อขอทราบว่ามีแต่ละระดับชั้นคือ ชั้น ม.4, ม.5 และ ม.6 นั้นทางโรงเรียนเปิดสอนระดับชั้นละกี่ห้องเรียน เมื่อทราบข้อมูลครบทั้ง 10 โรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยจึงสุ่มห้องเรียนโดยวิธีสุ่มแบบง่ายในแต่ละระดับชั้นของแต่ละโรงเรียนระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน ได้จำนวนตัวอย่างห้องเรียนระดับชั้น ม.4, ม.5 และ ม.6 ระดับชั้นละ 10 ห้องเรียน รวมทั้ง 3 ระดับชั้นเป็นจำนวน 30 ห้องเรียน และจากตัวอย่างห้องเรียนที่สุ่มได้ทั้ง 30 ห้องเรียนนี้ ผู้วิจัยได้ติดต่อไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอทราบจำนวนนักเรียนของแต่ละห้องเรียนที่สุ่มได้ และทำการสุ่มนักเรียนจากห้องเรียนที่สุ่มไว้แล้วจำนวนห้องเรียนละ 15 คน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย ได้จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 450 คน แต่เมื่อตรวจสอบแบบสอบทั้งหมดแล้วพบว่า แบบสอบที่สมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ได้มีเพียง 400 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบบสอบถามมีส่วนประกอบดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดผสมระหว่างแบบสอบถามที่กำหนดข้อให้ตอบ กับแบบสอบถามชนิดเปิด คือ ให้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ โดยแบบสอบถามมีส่วนประกอบดังนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับปีการศึกษา ภูมิภาค ฐานะครอบครัว ที่พักอาศัย ตลอดจนความไว้วางใจ และการปรึกษาปัญหาในกลุ่มบุคคลใดของกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ประกอบด้วย ความหมาย อาการแสดง การติดต่อ และการป้องกัน
- ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องโรคเอดส์
- ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อโรคเอดส์

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร รายงานวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ถูกต้องตามลักษณะของแบบสอบถามที่วางไว้คือ

3.1 สร้างแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับปีการศึกษา ภูมิภาค ความไว้วางใจ การได้รับข่าวสารจากสื่อทางใด

3.2 สร้างแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้

3.3 สร้างแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดโดยใช้วิธีการ ลิเคิท สเกล (Likert Scale) นามารับให้เหลือทางเลือก 3 ทางคือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย

เกณฑ์การให้คะแนนของเครื่องมือ

- แบบวัดความรู้เรื่องโรคเอดส์ ในส่วนนี้มีจำนวนข้อคำถามรวม 15 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ตอบถูก ให้คะแนน = 1 คะแนน

ตอบผิด ให้คะแนน = 0 คะแนน

การจัดคะแนนเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วง 0-9 คะแนน ถือว่า มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ในระดับต่ำ

ช่วง 10-12 คะแนน ถือว่า มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ในระดับปานกลาง

ช่วง 13-15 คะแนน ถือว่า มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ในระดับสูง

- แบบวัดเจตคติต่อเรื่องโรคเอดส์ ส่วนนี้มีจำนวนข้อรวม 18 ข้อ เกณฑ์เลือกตอบมี 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

ถ้าเลือกตอบระดับ ข้อความเชิงบวกหรือสนับสนุน ข้อความเชิงลบ

เห็นด้วย	3	1
ไม่แน่ใจ	2	2
ไม่เห็นด้วย	1	3

การจัดคะแนนเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วง 18-30 คะแนน ถือว่า มีเจตคติระดับไม่ดี

ช่วง 31-42 คะแนน ถือว่า มีเจตคติระดับปานกลาง

ช่วง 43-54 คะแนน ถือว่า มีเจตคติระดับดี

- แบบวัดพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ การเที่ยวสถานเริงรมย์, การเสพสารหรือยาเสพติด, การมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันและต่างเพศ เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ถ้าตอบ เคย ให้ 1 คะแนน

ไม่เคย ให้ 0 คะแนน

การตรวจสอบเครื่องมือ

เมื่อได้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (คุณภาคผนวก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ข้อกระทงที่ครอบคลุมเนื้อหา หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบเบื้องต้น (Try-out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อหาข้อปรับปรุงแก้ไขภาษาที่ใช้แบบสอบถาม และตรวจสอบความยากง่ายของเนื้อหาความรู้เรื่องโรคเอดส์ ซึ่งพบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ทั้งหมดมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.3-0.7 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม (รัตนา ศิริพานิช, 2533) ส่วนความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความรู้เรื่องโรคเอดส์นั้นจากการตรวจสอบพบว่า มีค่าความเชื่อมั่น 0.82 ซึ่งนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างดี

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบและสร้างคู่มือลงรหัส ในการนี้ได้มีการปรับปรุงข้อมูลให้อยู่ในระดับของข้อมูลประเภทกลุ่ม (Nominal) และข้อมูลประเภทช่วง (Interval) ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปวิเคราะห์ตามความเหมาะสมต่อไป

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยสถิติต่อไปนี้คือ อัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำข้อมูลทั้งหมดไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSSX